

הצעיר. והרוסי הוא המבוגר, לא כמו יחס הגלים בין קורצ'ני ל קארפוב.
הסרט מתחיל: למעשה, עם תחרות השחמט בג'נבה, המקושטת ככל הפרטים, שהפכו באחרונה את אליפויות העולם בספורט חומר לעמודים הראשונים בעיתונות. מילחמה פסיכולוגית, צוותי יועצים המכינים את הקרב על כל צדדיו, השימוש בתרונות הקטנים ביותר (כמו איחור שיטתי לתחילת התחרות, כדי לעצבן את היריב), אפילו היפנוזה — דבר אינו חסר במאבק בין השניים.

כדי להוסיף מימד דרמטי, סובל אלוף העולם המבוגר ממחלת לב, ובשלב מסוים הוא דורש שיביאו עבורו, ממוסקווא, את הרופא היהודי שלו, שהצטרפונו נאסרה תחילה, מפני שבניו היגרו לישראל. ואילו כמחנה של פרום הצעיר מורגשת עצבנותו של השחקן הגולה, היורע כי אשתו מאושפוט כמוסר לחולינפשו, אישם בכרית המועצות, ואין מתירים לה להצטרף אליו. אם לא די בכך, מפעילים עליה לחץ כבד להתגרש ממנו.

דמבו מנסה, תוך כדי תיאור כל התכסיסים של שני הצוותים, להבליט כמה עובדות יסוד. לדוגמה — בין כל אלה שמסייעים לצידו של ליבסקינד, אין אפילו רוסי אחד טהור. אחד היועצים הוא גרוזיני, אחר הוא ארמני, ליבסקינד עצמו הוא, כמובן, יהודי, ובכמה הזדמנויות אפילו גולש לדבר ביידיש, אם כי אין אפילו פעם אחת, בתסריט, רמז שהוא פחות מנאמן למישטר, התומך בו ומחזיק אותו במעמד של אלוף-עולם. רק כאשר רופא היהודי נשלח אליו ממוסקווא ברגע של יאוש, הוא ממריץ אותו לערוק להצטרף לבניו בירושלים.

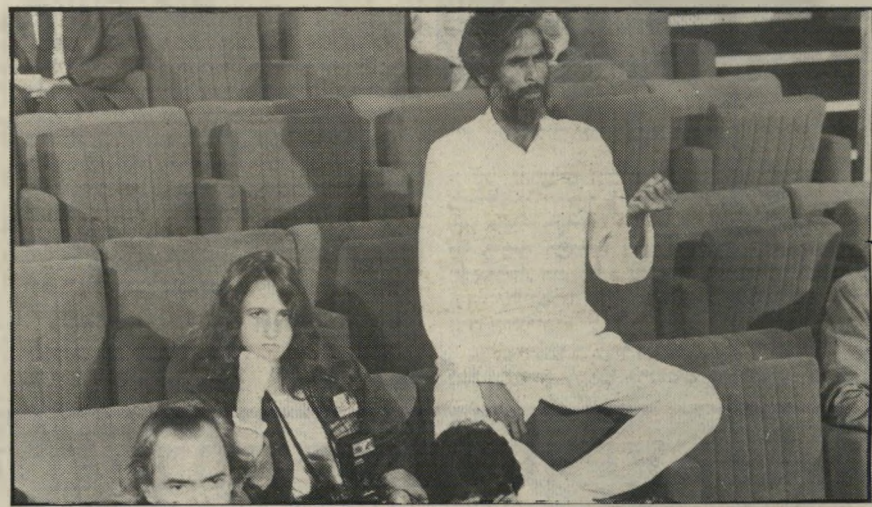
דוגמה אחרת היא החשדנות הבלתי-פוסקת השורה בשני המחנות. פרום, משוכנע שאחד היועצים שלו מרליף למחנה השני מידע על התחבולות שהוא מתכנן. פעמיים, במשך הסרט, הוא דורש שיחליפו את מקום מגוריו, מפני שהוא מאמין כי הרוסים שתלו בו מיקרופונים. נוכחותו של שודמתי ארגנטינאי הסוקר את התחרות, כעיתונאי, מעצבנת את פרום עד כדי כך, שהוא מאבד את שלוותו בכל פעם שהוא רואה אותו.

מישל פיקולי השחקן הצרפתי המעולה מג את דמותו של עקיבא ליבסקינד שחקן יהודי רוסי המחזיק באליפות העולם כבר 12 שנה ליבסקינד דורש שיביאו עבורו ממוסקווא את רופאו היהודי

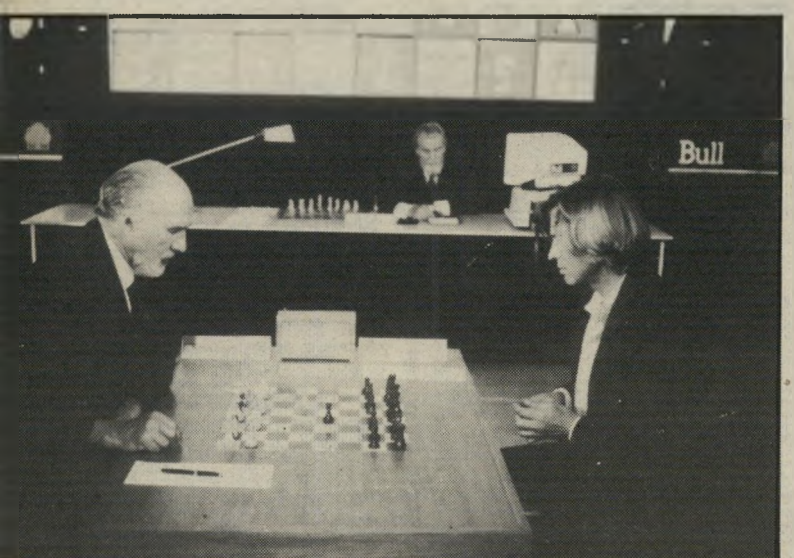
אלכסנדר ארבט השחקן הרוסי הגולה, המעצב את דמותו של פאוויוס פרום. גורלו של ארבט במציאות דומה להפליא לגורלה של דמותו הקולנועית — הוא היה שחקן מבטיח בברית-המועצות ועזב כדי לחפש את מזלו במערב.

הראשון, כשהם עדיין תקציר הכתוב על כרפים, ועד לרגע האחרון, כשצריך להחליט עריכה, לבחור מוסיקה, להחליט על שיט שיווק: משום שכך, הוא מאמין שאחוז ההצלח שלו גבוה כליכך.
גם מן התסריט הזה הוא עדיין לא מרוצה. הסוף, ומזמן לזמן רומז לדמבו שאפשר לשנות פה ושם. ומי שמכיר את ארתור, סבור, השינויים אכן יעשו. אבל הוא שבערצון במי מספקת, כדי להיכנס להרפתקה זו, דבר שה עושה תמיד בזהירות רבה.
בינתיים, הוא צריך למחר. על פי החוזה דמבו עונד בימים הנראים, והצוות צריך לעצ כל יום שעות נוספות, כדי לעמוד בלוח-הזמן מתי הסרט יהיה מוכן כהן אינו נוקב בתאריך כאשר יסתיימו הצילומים יתחיל התה הארוך והחשוב ביותר — העריכה. «א, בישראל היו מקדישים יותר זמן לעריכה, אולי הסרטים היו יוצאים טובים יותר», הוא און ומוסיף: «סרט כמו שחור לבן בצבעים ניצל על שולחן העריכה, אחרי שנכשל תחילה, כיש חמור, במולדתו צרפת. צריך להשגיח עד הר האחרון». וכהן מתכוון בהחלט לעמוד המישמר.

מול המצלמות, עורך דמבו חזרות למסיבת העיתונאים, שבה מכינים פרום ויועציו את הקרקע לקראת ההתמודדות הגדולה, רוב העיתונאים היושבים בצייטנות באולם, ומחכים שהורקורים ידלקו והמצלמה תתחיל לעבוד, הם ניצבים המקבלים שכר יומי. כיניהם אפשר להבחין בעיתונאי-צמרת צרפתי, האוסף כנראה חומר לכתבה, ובמפיקה הצרפתית שתהיה גם בעלת הזכויות על הסרט בצרפת, מארטין מריניאק.
בתפקידה הקטן כעיתונאית, שואלת מריניאק את המועמד לתואר האלוף מה ירוע לו על אשתו. דמבו מסתובב מלא התרגשות, מאוין לעצות של קוטאר, מתקן פרט אחר כאן ופרט אחר שם, מנסה להכניס את הכל למסגרת שראה בדמיונו. בצד מסתובב ארתור כהן, כתרנגולת הרואגת שכל אפרוחיה יהיו במקומם.
כהן הוא מפיק יוצא-דופן. עד היום עשה רק תריסר סרטים, אבל זה הספיק כדי ששלושה, בין בוץ ושמיים (סרט תעודי על חציית גיניאה החדשה), הגן של פינצ'י קונטיני ו-שחור לבן בצבעים. יזכו בפרס האקדמיה לאמנות הקולנוע, הלא הוא האוסקר.
הוא מעורב בעשיית סרטיו החל מן הרגע

נורית כהן והגורן נורית כהן, בתו של המפיק, מופיעה בסרט בתפקיד קטן של צלמת-עיתונות, לצד השחקן יאסין חאן, שהרוסים נעזרים בו כדי להפעיל היפנוזה. גם לבנו השלישי של המפיק, מארקוס, יש תפקיד בסרט.

ששה היום להיכנס לקרפרודקציות, העדיפה הפעם לשבת בצד. איש, אמנם, לא תירץ את הצעד הזה במניעים פוליטיים, אבל באווירה הפייסנית שמנסים ליצור היום בצרפת, יש למפיקים הרגשה ברורה שהיבט זה של העלייה, שיחק תפקיד לא מבוטל בהפחדת פקיד הרשת הממלכתית של הטלוויזיה.
עליג'ני הנייר, לא היתה להם בעצם שום סיבה להיבהל. הסרט — של מופיעים שחקנים כמו מישל פיקולי, לסלי קארון, ליב אולמן, דניאל אולבריקי, וכרנרד ויקי, ואשר הצלם שלו הוא ראל קוטאר, שצילם רבים מסרטי הגל-החדש הצרפתי — הוא כריוק מסוג ההפקות שהטלוויזיה הצרפתית אוהבת ליטול בהן חלק. מעניין, שתפקיד פרום הופקד בידו שחקן רוסי גולה בשם אלכסנדר ארבט, שגורלו האישי דומה להפליא לזה של הרמות שהוא מגלם. בכרית-המועצות הוא היה שחקן צעיר ומבטיח, וכאשר חש שאינו יכול להתקדם עוד, השאיר מאחוריו משפחה ובא למערב כדי לחפש את מזלו. עד עכשיו הופיע בתיאטרון, וזה התפקיד הקולנועי המשמעותי הראשון שבו זכה.
כמלון סופיסטל שכפאתי פאריס, מצלמים את אחת הסצנות הראשונות בסרט. הכוכבים הגדולים טרם הגיעו. מי שכבר נמצא במקום הם ארבט ושחקן פולני בשם וויטק פשוניאק, שזכה בשנה האחרונה בתהילה, אחרי שגילם את רובספיאר בסרטו של אנדרז'י ואידה, דנטון.

גם עניין המיסחור וזכה לתשומת-לב, בעיקר כמחנה של פרום, שם עורכים, שוב ושוב, נסינות לשכנע את המועמד לחתום על חוים שיקשרו אותו לחברות מיסחריות. מצד שני, אם הרוסים אינם מוכרים את אלופם תמורת פירסומת, אין הם יוצאים צדיקים יותר. לא זו בלבד שבעיניהם כל העניין קשור ליוקרה פוליטית אלא שהם אינם מוכנים אפילו להביא בחשבון אפשרות של תבוסה, וכל מחיר, כולל חיי-אדם, כראי, אם אפשר למנוע בזיון שכזה.

הטלוויזיה הצרפתית נבהלה

קשה להניח שהרוסים ישבעו נחת מן הסרט הזה, המתאר את שיטת הדיכוי הפועלת על כל הרמות, ואפילו אלוף-עולם אינו משוחרר ממנה.
מן הבית מורים לאלוף ולצוותו איך להתנהג ומה לעשות, ולביסקינד הוותיק, המבקש לזכות בניצחון אישי על יריבו, להוכיח לינוקא החצוף והצעיר כי יש לו עדיין הרבה מה ללמוד. מוצא את עצמו מקבל סיוע בצורה ובשיטות שאינן כלל לרוחו, מבלי שהוא, אישית, יוכל לעשות משהו בנדרון.
למעשה, יש בתסריט נימה ביקורתית כלפי ברית-המועצות, עד שהטלוויזיה הצרפתית, אשר

התמודדות רוחנית השחקנים אלכסנדר ארבט ומישל פיקולי בתפקיד פרום וליבסקינד, המתמודדים על תואר אלוף העולם, תחת עינם הפקוחה של נציגי השלטון הסובייטי, שאינם בוחלים בשום שיטה שהי כדי להשיג את התואר לאיש הרצוי. למעשה, זו התמודדות בין שתי אינטליגנציות צרופות טוען הבימאי, בעלת-תשובה שעבר לקולנוע מעבודותיו בתיאטרון ובאופרה הצרפתייני